

ECA: Controalele menite sa verifice daca se respecta normele la achizițiile publice și ajutoarele de stat lasa înca de dorit

Comisia Europeana nu este înca sigura ca statele membre dispun de sisteme eficiente pentru a se asigura ca Mecanismul de redresare și reziliența (MRR) al UE respecta normele privind achizițiile publice și ajutoarele de stat, apreciaza Curtea de Conturi Europeana (ECA), într-un raport publicat luni.

Potrivit autorilor documentului, în unele țari din UE, sistemele de control pentru Mecanismul de redresare și reziliența (MRR) al UE, în valoare de 650 de miliarde de euro, lasa mult de dorit. În plus, nici verificarile pe care le face Comisia nu acopera toate elementele necesare. Este, deci, posibil ca banii pentru redresarea în urma pandemiei de COVID-19 sa finanțeze masuri care nu au facut obiectul unor verificari stricte privind achizițiile publice și ajutoarele de stat, avertizeaza auditorii.

Cele 27 de state membre, în calitate de beneficiari ai fondurilor de redresare în urma pandemiei, trebuie sa asigure respectarea normelor aplicabile din dreptul Uniunii și din dreptul intern, inclusiv a normelor privind achizițiile publice și ajutoarele de stat. În acest scop, ele trebuie sa efectueze controale și audituri pentru a se asigura ca sistemele lor sunt eficiente. La rândul sau, Comisia Europeana trebuie sa obțina asigurarea ca organismele naționale verifica în mod regulat și eficiente daca se respecta normele.

Încalcare normelor privind achizițiile publice și ajutoarele de stat este o problema persistenta la nivelul cheltuielilor bugetare ale UE. Ori, potrivit constatarilor Curții, nici Comisia Europeana, nici statele membre nu s-au aratat suficient de interesate de acest aspect la început. Date fiind sutele de miliarde de euro care trebuie înca investiți până la sfârșitul anului 2026, speram ca auditul nostru va contribui la protejarea mai eficiente a intereselor financiare ale UE', a declarat membrul Curții care a condus auditul, Jorg Kristijan Petrovic.

Normele permit sisteme de control diferite pentru MRR, însa, în majoritatea țărilor auditate, Curtea a constatat deficiențe la nivelul controalelor privind achizițiile publice. Autoritațile naționale au întâmpinat probleme legate de gradul de acoperire a controalelor, de calitatea și/sau de calendarul acestora. Lucrurile stau totuși mai bine în ceea ce privește ajutoarele de stat: în cea mai mare parte, controalele existau și acopereau principalele riscuri, au constatat auditorii. Cu toate acestea, la momentul depunerii cererilor de plata, organismele naționale de audit competente pentru MRR nu aveau, în general, asigurarea ca regulile privind ajutoarele de stat fusesera respectate.

Unul dintre motive sunt normelor neclare, au constatat auditorii. Mai exact, țărilor din UE nu li s-au oferit orientari detaliate despre cum sa verifice respectarea normelor privind achizițiile publice și ajutoarele de stat. Ca rezultat, activitatea de audit a Comisiei nu s-a axat inițial pe acest aspect, ci mai degraba pe fraudă, corupție și conflictele de interese. Între timp, Comisia și-a îmbunătățit strategia de audit, dar auditorii tot au identificat anumite probleme. De exemplu, sistemele de control și de audit al achizițiilor publice nu au fost verificate la fel de amanunțit în toate țările UE care au primit finanțare din MRR.

În plus, auditorii subliniaza ca masurile corective luate de țările din UE au și ele deficiențe, care le-ar putea reduce efectul disuasiv. Problema este ca, în practica, statele membre nu recupereaza întotdeauna sumele datorate de destinarii finali. Iar atunci când le recupereaza, banii nu sunt nici returnați la bugetul UE, nici deduși din plăți ulterioare din MRR. Auditorii recunosc ca acest lucru ține de modul în care au fost gândite fondurile de redresare ale UE, în cazul carora principala condiție pentru plata este îndeplinirea satisfactoare a jaloanelor și a țintelor. Ei trag însa un semnal de alarma, subliniind ca, la modul concret, asta înseamna ca plățile din MRR pot fi efectuate integral chiar daca normele privind achizițiile publice sau ajutoarele de stat au fost încalcate.

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) sprijină reforme și investiții în țările din UE din februarie 2020, adică de la începutul pandemiei de COVID-19, și se va desfășura până la 31 decembrie 2026. Angajamentele efectuate se ridică la 650 de miliarde de euro, constând în 359 de miliarde de euro sub formă de granturi și 291 de miliarde de euro sub formă de credite. MRR este un mecanism de finanțare nou, care nu se bazează pe costurile reale suportate. El este pus în aplicare sub gestiunea directă a Comisiei Europene, care poartă și răspunderea finală.